

MUNKAKÖZVETÍTÉS

Rokkantak:

akik régi munkaadójukhoz akarnak visszakerülni,
 akik állásba akarnak lépni,
 akik bárhová elszegődni, helyet keresni akarnak,
 akik nem járnak oktatásra és kezelés után dolgozni akarnak,
 forduljanak az intézetek munkavözvetítőjéhez.

Munkaadók:

akik régi alkalmazottaikat akarják visszakapni,
 akik rokkantak részére állandó megélhetéssel járó állást akarnak felajánlani,
 akik munkaalkalmat hirdetni akarnak,
 akik rövidebb vagy hosszabb időre rokkant munkásokat akarnak kapni,
 forduljanak szóbanv.írásban az intézetek munkavözvetítőjéhez.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Házmesteri állások.

Hajdúböszörményi Kötszövőgyár, havi 100 K, lakással.
 Róser intézet, Budapest, teljes ellátás és havi 80 K.
 Ált. Bank és Takarékpénztár, Székesfehérvár, havi 100 K.
 Koeslin M. és Társai, Győr, havi 120-150 K, intelligensebb ember, magyarul és németül beszél, ír, olvas, számol.

Gépészi és hasonló állások.

Általános magselit r.-t., Híznyóviz (Gömör-megye), algépész, 5-6 K napibér és lakás.
 Löwinger József, Vác, motorgépész, heti vagy akkordbér.
 Állami közpórház építkezés művezetősége, Kassa, egy gépész elektromotorhoz, 70-80 fillér órabér.
 Renner Gáspár és fiai, Párkány, (Esztergom-megye), gépfűtő.
 Bartolffy János, ut. Polacsek János, Budapest, fűtő, heti 40 K.
 Weinberger Hermann, Kajdánó, (Bereg-m.), gyári fűtő, havi 160 K vagy lakás, 1 m² fa és 120 K.
 Mevelek Ármán, Budapest, söfőr villanyvezető géphez, havi 180 K és lakás.
 Pilcz József, Miskolc, kézműves v. kovács.
 Litsek Gyula, Várhely, (Hunyadm.), kovács. (Vasm.), gépész, kovács.
 Weiser J. C., Nagykanizsa, géplakatosok, vasesztergályosok, asztalosok, vas- és fémművek, kovácsok.
 Gróf Hunyadi Károly, Kápolnásnyék, (Fehérm.), motorosszántógépkész, ca. évi 1200 K.

Gazdasági felügyelő állások.

Bergl József, Soltvadkert, (Pestm.), vincellér, jó konvenció.
 Magyar Ipar és Keresk. R.-T., Roheim Samu, Budapest, 2 vincellér.
 Id. Kattai Vidos József, Kemenesmihályfa, (Vasm.), vincellér.
 Róna Sándor, Karácsond, Budapest, kertész vagy vincellér.
 Kardos Imre, Kaposvár, munkavezető és felügyelő.
 Rudics Ignác, Zenta, (Bácsm.), munkafelügyelő, havi 50 K.
 Gróf Széchenyi Viktor, Sárpentele, (Fehérmegye), baromfitenyésztő.
 Özv. Zibay Samuné, Honda, udvaros, havi 16 K és teljes ellátás.
 Gosztanyi Tibor, Vácshartyán, (Pestm.), udvaros.
 Hirschl Hermann, Tiszaszentmiklós, (Torontálm.), gazdasági ispán, havi 60 K, ellátás, lakás.

Kertészi állások.

Gróf Teleki Domonkos, Gernyeszeg, (M.-Tordamegye).
 Légrády Béla, Karberény, jó konvenció.

Dr. Tanódy Endre, Szatmár, évi 160 K és konvenció.
 Magyar Ipar és Keresk. R.-T., Roheim Samu, Budapest.
 Id. Kattai Vidos József, Kemenesmihályfa, (Vasm.)
 Fodor Erzsébet, Sajólenárfalva, (Gömör-megye) évi 240 K, ellátás.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek:

Csömör község, (Pestm.) hivataloszluga évi 800 K és ruha.
 Isaszeg község, Előljáróság, (Pestm.) községi szolga évi 720 K és ruha.
 Rákosliget község, (Pestm.) községi szolga évi bér 1060 K.
 Blatmesky Pál, Cinkota, (Pestm.), egyházi szolga, évi 150 K, mellékjövődelem, evangellikus.
 Nyitrai megyei közpórház igazgatósága, Érsekújvár, irodaszolga, havi 26 K, teljes ellátás, ruha.
 Budapesti m. kir. áll. rendőrfőkapitánysága, Budapest, hivataloszluga, egyelőre napi 2 K 50 fillér, esetleg lakás.
 Magyar Földgáz R.-T., Budapest, iskolaszolgák, német nyelvtudás, havi 100-120 korona.
 Dr. Demé Andor, Tiszalök, (Szabolcsm.), tisztító legény.

Irodai alkalmazások.

Vajda Zsigmond, Kúnágot, (Csanádm.) gazd. irnok, havi 60 K, teljes ellátás.
 Svarc Aron, Felsőszöcs, (Szolnok-Doboka megye), segédjegyző, évi 840 K, lakás, ellátás.
 Messinger Hugó, Istvánlak, (Pozsonym.), gazd. irnok.
 Pirts Rezső, Pillismarót, (Esztergom-megye), irnok, napi 5 K.
 Ált. Magselit R.-T., Híznyóviz, (Gömör-megye), keresk. irnok, havi 200 K, lakás.
 Dr. Györfly Gyuláné, Nagyszombat, irnok, lehetőleg tótul, németül tudó, havi 180 korona és mellékjövődelem.
 Egyesült tégl- és cementgyár, Nyergesújfalú, (Esztergom-megye), irnok, kezdő havi 150 K.
 Fonó Miklós, Ujpest, cca 2-300 K.
 Közs. Előljáróság, Temesjenő, segédjegyző, évi 1400 K, lakás.
 Kiskunfélegyháza rend. tan. város rendőrfőkapitánya, intelligens altiszt, évi 1400 K, 480 K lakbér, ruha-ált. 200 K és egyéb.
 Kiskunfélegyháza, rend. tan. város rendőrfőkapitánya, rendőrdíjnok, 2 K 40 fillér napiólj és pótlék.
 Özv. Klein Mari és fia, Munkács, (Bereg-megye), kereskedelmi végzett.
 Matzner Jolán, Budapest, lakáskeresés, a teenődje üzleteket felkeresni, havi 80-90 K.

Éjjeli őr, mező- és határőr:

Rudics Ignác, Zenta, (Bácsbodrog-megye), mezőőr, esetleg éjjeli őr, havi 30 K és koszt.

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T., Komárom, éjjeli őr, 2 K 60 fill. napibér, kezdő fizetés, amennyiben nőtlen, természetbeni lakás is.
 Magyar Textil Festőgyár R.-T., Budapest, éjjeli őr, fizetés megegyezés szerint.
 Dr. Helvey Tivadár, Budapest, éjjeli őr, hetenként 30 K, ha nős, felesége szintén kaphat munkát.
 Forster Elek, Felsőcáp, (Nógrádm.), csősz, rendes cseléd konvenció.

Gróf Teleki Tibor, Gyömrő, (Pestm.), erdő és vadőr, ha családost, kap lakást és konvenciót, ha nőtlen, kap egy szobát, kosztot és készpénzfizetést használhatósága szerint.
 Keller Béla, Pa. Józseftelek, (Nógrádm.), csősz, (kerülő), a szokásos gazdasági javadalmazások, készpénz és összea természetbeni járandóságok.
 Vágközség Előljárósága, Vág (Sopronm.), községi határőr, évi 360 K.

Pásztorok és kocsisok:

Perlaki Zénó, Domoszló, (Hevesm.), házi-mindenesnek és nyáron tehénpásztor, koszt és évi 144 K.
 Földényiné Gáspár Berta, Krassóhódos, (Krassószörény), tehenész és disznópásztor, ha nőtlen, 16 K és koszt havonta, ha nős, jó konvenció és 80 K egy évre.
 Rausch Károly, Budapest, mindenes, ingyen lakás és feles haszon.
 Litsek Gyula, Várhely, (Hunyadm.), gazdasági kocsis, teljes ellátás és havi 16-20 korona.
 Magyar Ipar és Keresked. R.-T., Roheim Samu, Budapest, 10 kocsis (gazd.), lakás, fűtés, világítás, ellátás és készpénzfizetés tehetségének megfelelően.
 Veregyháza mezőgazdasági téglagyár r.-t., Órszentmiklós, (Pestm.), gazdasági kocsis, havi 60 K, egy hold föld használat, lakás.
 Dr. Farkas Ignác, Budapest, kocsis, lakás, ellátás, havi 50 K.
 Mohács István, Cibakháza, gazd. cseléd, ételmezés, mosás, felső ruha és havi 10 K.
 Forster Elek, Felsőcáp, (Nógrádm.), kocsis, rendes cseléd, konvenció.
 Pollacsek János utóda, Budapest, egy kocsis, 36 K heti fizetés és lakás.
 Forster Elek, Felsőcáp, (Nógrádm.), béres, cseléd konvenció.

Cipészek:

Rokkant-műhely Póstyén, (Nyitra), orthoped cipész, lakás, ellátás, fizetése helyi viszonyok szerint.
 Hungária Cipőgyár R.-T., Nagyvárad, (Bihar-megye), talpszegelő, 38 K heti bér.
 Hungária Cipőgyár R.-T., Nagyvárad, (Bihar-megye), absztr fraiser, 38 K heti bér, lakás, ellátás.
 Hungária Cipőgyár R.-T., Nagyvárad, (Bihar-megye), szabász, (cipész), 40 K heti bér.
 Fűdőli Ádám, Budapest, 2-3 cipészegéd, fizetés darabszámba, megállapodás szerint.

Molnárok:

Grosz Hedvig, Szerdahely, (Szebenm.), a nőtlen lakbér, teljes ellátás, a nős megfelelő kártalanítás.
 Lannert János, Pankota, fizetés tehetség szerint havi 100 K.

Különfélék.

Pechmann Paula, Pozsony, aranyműves.
 Özv. Murányi Zsigmondné, Mezőtúr, (Szolnok-megye), női angol szabó, megállapodás szerint lakás, ellátás.
 Községi Előljáróság Csömör, (Pestm.), két rendőőr, 800 K és ruha.
 Klein Ábrahám, Budapest, két ügynök, percentek.
 Szepesmegye Alispánja, Lőcse, (Szepesm.) útmester, kezdő fizetés évi 1400 K és fokozatos emelkedéssel.
 Schwartz József és Fiai, Somos- és Sárosbogyány, gazdatiszt, 1200 K, lakás, fűtés, világítás, tehéntartás, föld- és terményjárandóság.
 Mellinger Zsigmond, Budapest, keverő, illetve fémmunkás, heti 40-50 K.
 Hungária Cipőgyár R.-T., Nagyvárad, (Bihar-megye), csipető, heti 40 K.
 Első Bécsi Tűkörűveg Biztosító Társaság, Budapest, üveges segéd, heti 35-40 K.
 Friedfeld Henrik, Mali-Bukovce, (Varasdmegye), bognár, lakás, fűtés és 120 K havi fizetés, ha nős, 1 liter tej naponta.
 Löwinger József, Vác, esztergályos, lehet heti- v. akkordbér.
 Löwinger József, Vác, 9 bútorasztalos, lehet heti- v. akkordbér.
 Első Magyar Horgony-Festőgyár, Kassa, 1 kőműves, 160 K, fizetés, lakás, villanyvilágítás, 36 m. szén.

Fontos közlemények:

Isztebnére, (Árva-megye), keresnek egy erélyes tótul is beszélő gazdát, lehetőleg nős legyen és evangellikus, elsőrangú konvenció.
 Varga B., Kőszegre egy házmeztert keres, lehet féllábú, havi 90 K és lakás.
 Gál István, Dunasáp, (Pozsonymegye), gazd. kocsisokat és béreseket keres.
 A Zsolnai Osztrák-Magyar Bank házmeztert keres, aki mindenhez ért.

A fent hirtetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6-ig.

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja: a
M. Kir. Rokkantügyi Hivatal
Pozsonyi Intérete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. JANUÁR 15.

2. szám.

A magyar rokkantügy kulturális háttere.

A rokkant harcos, miután hazáját vitézül és becsülettel védelmezte, élete legszentebb és legnehezebb feladatának teljesítése után újra neki vág a jövőnek. De hogyan?! Sajnos megtépve, fáradtan, megtörve, megfogyatkozva, megrokkantva!! A magyar rokkantügy melegszívű apostola, Klebelsberg gróf államtitkár úr írja, hogy korunk ép oly nagy a helyreállítás művében, mint az emberi élet lerombolásában; a Hivatal intézeteiben a rokkant hűdött idegei és izmai új életre kelnek és ha a végzet úgy hozta magával, hogy valamelyik kezén vagy lábán már nem lehetett segíteni és a tudomány részbeni vagy — ami ritkább — teljes eltávolítását szükségesnek találta, a rokkant művétagot kap és élete további folyamán újra szolgálhatja önmaga és a köz érdekeit. Az én beosztásomhoz tartozó állkapocstörések is, az esetek legnagyobb részében örvendetesen gyógyulnak. Az arc torzító sérüléseit megszüntetjük és amikor a rokkant katonára újra emberi formához jut, szemében kigyul az öröm tüze és a hazaküldött „enyveshát” szüleinek, atyafiainak és barátainak hirdeti megújulásának örömeit.

Olyan kort élünk, mikor a természet legtökéletesebb és legdicsőbb alkotása, az Ember, sokszor meggondolás nélkül áldozza fel magát ideáljaiért, de akit a sors csapása azzal sújtott, hogy pályája és hivatása közben megrokkant, azt a társadalom manapság nem ejti el. Fokozott mértékben vonatkozik ez a haza védelmében megrokkant katonára! Hiányzó tudásának kipótlására, a betűvetéstől fel egészen az egyetemi képeztetésig, mindenütt segédkezet nyújt neki nemcsak a melegszívű társadalom, hanem az állam is. Épp azért minden rokkant katonának, legelső sorban is önmagával szemben szükségszerű kötelessége, hogy választott új hivatásán kívül műveltségét is kikerekítse; a német birodalmat annak idején Sedánál a néptanítók mentették meg és pedig azzal, hogy a népnek mély és általános művelődésre alkalmat nyújtottak. Hiszem és megvagyok róla győződve, hogy a háború után analfabétáink, azaz az írni-olvasni nem tudók meg-

fogyatkozásának egyik tényezője a Rokkantiskola lesz; de a magyar nép higiénikus érzéke is tetemesen fog emelkedni, és akkor tüdővész, a gyermekkori vakosság, bujakór és heveny fertőző betegségek nem fognak úgy pusztítani, mint eddig. Ugy mondhatjuk tehát, hogy hazájába visszatérő rokkant katonazászló-tartója lesz a kultúrának sok helyen! Ennek pedig újra a sok sebből vérzett magyar nemzet is hasznát fogja látni. Mert a hős, ki életével adózott a haza védelmének és immár siri álmát alussza az Idők végtelenségéig, nemcsak személyében tényleges vesztesége a hazának, hanem mint gyermeknevelő, különösen mint fajszaporító egyed már nem jön tekintetbe. A rokkant katona azonban új pályához jut és — miután érett ésszel választ az idő követelményének és a keresletnek megfelelő új hivatást — fokozottabb mértékben van birtokában azon lehetőségnek, hogy becsületesen és bőségesen jusson kenyérhez. Rokkantügyi szervezetünk ily módon nemcsak a rokkantakat szolgálja, hanem a közérdeket is, amennyiben sok munkást ad vissza az életnek és a hazának. Jogosan és szerénytelenség nélkül hirdethetjük, hogy ebben a tekintetben is a magyar rokkantügy vezető helyen van.

Svájci szaklapokban lehetett olvasni, hogy a francia rokkantügy meglehetősen gyermekkorát éli; igaz ugyan, hogy Franciaországban a rokkantügynek nem is volt szüksége kiinduló szervezkedésre, hiszen már békében volt egy az államtól szentesített törvényük, melynek alapján minden nagykorú francia állampolgárnak, ha idő előtt hivatása folyamán munkaképtelen lett vagy megrokkant, az állam egy évenkénti 600 frankos járadékot biztosított élete végéig, még akkor is, ha állami szolgálatban nem is állott. Ebből persze megélni nem lehet. Azonkívül nem vonatkozik ez Franciaország rokkant szines gyarmati lakosaira és katonáira, kiket valószínűleg hazájukba fognak visszatoloncolni és további ellátásukat az őstermészet és fajtársaik belátására fogják bízni. Oroszország népességének túlbujánzása folytán a japán háború után sem törődött rokkantjaival.

Anglia $\frac{2}{3}$ ját népességéből keveset kockáztatott, gyarmati katonasága rokkantjainak ellátását pedig az angol finomlelkűség valószínűleg szintén a jó Istenre fogja bízni.

A magyar rokkantügy nemcsak hogy jó úton jár, hanem vezet is, és ebben kétségkívül a nagy német birodalom rokkantügyével osztja meg az első dicsőségét. Németország már a háború folyamán rokkantjai egyik részéről úgy gondoskodott, hogy a gazdag ipari vállalatoknak kötelességévé tette azt, hogy minden négy munkás után egy rokkant katonát is alkalmazzon és tartson el becsülettel, tekintet nélkül arra, hogy az illetőnek munkaképességéből mennyi maradt meg. Épügy mindazok, kik I. osztályú vaskeresztet érdemelték ki és kaptak meg, életük végéig teljes adómentességet és egyéb állami kedvezményt is élveznek.

Látjuk tehát, hogy a rokkantak megfelelő kiképzése és munkaképességük emelése képezi Középeurópában mindenütt a rokkantellátás alapját és így jogunk van feltenni azt, hogy mindezen intézkedések béke idejében is dúsan megfogják teremni gyümölcseiket. A világ mindenestre nagyot haladt és elmúlt az az idő, midőn a haza hálája egy verki-vel a hóna alatt küldte világgá a koldus harcost. Mikor a küzdő harcos kezéből így kihull a fegyver, nincs oka arra, hogy mint 48 és 66 után, embertársai előtt koldusmódjára előre nyújtott kézzel és szorongó hajlongással jelenjen meg, hanem érdemének, erejének és kenyérkereső képességének büszke tudatában is meg fogja állni helyét az életben. „Az erős akarat, a tudás és a munka a legjobb mankó.”
Dr. H. M.

A m. kir. rokkantügyi hivatal rendeletei közül ezúttal a következő fontos rendeletre hívjuk fel rokkantjaink figyelmét:

Hazánkat mindenünnen adáz ellenségek veszik körül, tűzhelyeinket és otthonainkat elpusztítással fenyegetve. Mindenkinek kötelessége, hogy Hazánkat és véreinket minden erejéből védelmezze.

Ez a kötelesség hívta azokat is fegyverbe, akik a harcúteremen megsebesülve, most a Rokkantügyi Hivatal intézeteiben vannak, azért, hogy itt a lehető legjobb gyógyulást ériék el, — hogy az elveszett végtagok, művégtagokkal pótoltsanak, — hogy akik közülük régi foglalkozásukat folytatni nem képesek, új megélhetést kapjanak.

De ugyanazon törvénybe iktatott kötelesség, amely harcra szolította a most már rokkant katonákat, kötelezi őket arra is, hogy a kezelésnek magukat rendesen alávetessék, hogy a sérüléseknek gyógyulását maga a rokkant is mindenképen előmozdítsa, — hogy a művégtagot megbecsüljék és jól használják, — hogy ha sérülésük folytán régi foglalkozásukat folytatni nem tudják és vagyonuk sincs, úgy új mesterséget tanuljanak és igyekezzenek rokkantságuk dacára a maguk emberségéből megélni.

Ezen kötelességeikre a rokkantakat az intézetekben mindig kitanítják és gyakran figyelmeztetik, szerencsére elég ritka az az eset, mikor valaki nem akarja belátni, hogy milyen fontos ezen kötelességek betartása ő rá nézve is, családjá és az egész ország érdekében is. Ha azonban mégis akadna rokkant, aki a kezelést, a művégtag használatát, avagy az oktatásban való részvételt megtagadna, úgy ezen rokkant kiteszi magát annak a veszélynek, hogy tőle még a nyugdíjat is megvonják.

Az erre vonatkozó rendelet így szól:

Ha a rokkant a megállapított kezelésnek, vagy mesterséges testrészt alkalmazásának nem veti magát alá:

kezelésnek, vagy mesterséges testrészt alkalmazásának ugyan alávetette magát, de az eredményt meghiúsítani vagy hátráltatni igyekszik:

többszöri intés és büntetés dacára fegyelmezetlen magaviseletet tanúsít és rossz példát ad:

ha az illető, noha magát és családját vagyonából vagy keresetéből eltartani nem képes, tanulni még sem akar:

akkor ennek ügye a Felülbírálati

Bizottság elnökéhez terjesztetik fel és ha ezen Bizottság döntésével szemben is engedetlenség tanúsítatik, úgy a Rokkantügyi Hivatal az illetékes katonai hatóságnak javaslatot tesz a nyugdíj megvonására.

Felhívjuk e rendeletre rokkantjaink figyelmét és bizton reméljük, hogy minden rokkant belátja az önmaga iránt és a közérdek iránt való kötelességét és nem ad okot e rendelet alkalmazására. F. E.

A kéz pótlásáról.

Irta: dr. B. L.

(Folytatás).

Ha tovább követjük figyelemmel a mesterséges kéz fejlődésének a történetét, akkor ahhoz a korhoz érkezzünk, amikor a mechanikusok iparkodtak a kezujjak mozgását különféle képen kigondolt hűrokkal, vezetékkel kormányozni. Nemcsak arra törekedtek, hogy a kéz külső formája olyan legyen, mint az igazi kézé, hanem azt is el akarták érni, hogy a kéz mozgása célirányos legyen, azaz fogni tudjon vele a tulajdonosa akkor, amikor akar. Több ilyen régi mesterséges kézzel tudunk, a melyek szerkezete azért érdekes, mert napjainkban sok ilyen, újra felszínre kerül, vagy pedig az elvérvényesül a mely alapján azok felépültek. *Klingert* Henrik Károly királyi mechanikus Boroszlóban Nagy Frigyes idejében készített egy nemes urnak, a ki jobb karját vadászatkor meglötte, mesterséges kart és kezét. A felkar és alkar fából készült, a könyökizület pedig egy közbeiktatott fadarab volt, a mely úgy a felkar, mint az alkarrészlellet sarnir-ral volt összekötve. A kéz és az ujjak fémből készültek. A fából készült felkar és alkar belől üres volt s bennük futottak a zsinórok külön-külön mindenik ujjhoz. A zsinórok a felkar felső végén egy kis fém-táblán végződtek, a hol mindeniket külön-külön meg lehetett húzni és különböző magasságban ismét megerősíteni. A zsinórok meghúzására, a mit az ép kézzel kellett végezni, az ujjak behajoltak, ha azután az illető azt akarta, hogy behajolva maradjanak, akkor a kis táblán megerősítette a zsinórt, ellenkező esetben ismét

visszaerősítette s akkor az ujj saját súlyánál fogva kinyúlt. Bizony nagyon tökéletlen volt ez a kéz, inkább csak játékszer, a mellyel komoly munkát végezni nem lehetett. Azért emlékeztem még róla, mert *Klingert* használta először a hűrokat vagy zsinórokat s utána azt látjuk, hogy mindenki a zsinórokkal foglalkozik. Így *Pierre Ballif* berlini udvari fogorvos is, a ki 1812-ben olyan kezét készített egy alkarrján csonkított embernek, hogy annak elve ma is él több új mesterséges kézben. A kéz és az ujjak fémből készültek. Az ujjak belől türesek voltak s minden ujj végéhez két fémhúrment. Az egyik húr a tenyéren mindenik ujjtól egy rugóban végződött, a másik húzal a kéz hátán egy kis fémszánkóban. A rugók az ujjakat állandóan becsukva tartották, ha azonban a kéz háti szánkócskát meghúzták, akkor kinyúltak. A kis szánkótól két zsinór húzódott egy csövön át a könyökig, a hol szétváltak; s az egyik a vállhoz ment, a másik a mellkashoz, a hol bőrovekhez voltak erősítve. Ha tehát az illető kinyújtotta a könyököt, megfeszült a vállhoz menő zsinór, meghúzta a kéz hátán levő szánkót s az ujjak kinyúltak; ha behajlította a könyököt, akkor a húr meglazult s a tenyéren levő rugók az ujjakat behajlították. Ugyanez a művelet ismétlődött, ha az illető a karját a vállban fel emelte, mert ekkor meg a mellkarhoz erősített húr húzódott meg s nyújtotta ki az ujjakat. Ezzel a mesterséges kézzel már lehetett kisebb tárgyakat fogni anélkül, hogy az ép kezét kellett volna igénybe venni. Hasonló elvek alapján készítette a berlini műszerkészítő *Eichler* Karolina is a prothesisét, csak hogy ő nemcsak zsinórokat használt, hanem egyéb szerkezetet is kieszt az ujjak különböző helyzetben való rögzítésére, így pl. az ujjak hajlított tartásban megerősíthetőek voltak s egy rugó nyomására ismét felszabadultak s kinyúltak, továbbá egy rugó eltávolította az öreg ujjat a mutatóujjtól.

Az első volt *Geissler* lipcei mechanikus, a ki több cél elérésére több kezét készített egy ugyanazon karhoz. Ennek a végtagnak a szerkezete igen bonyolult volt s valami különösebb új nem volt benne. 1814-ben csinált *Davitoff* orosz generalisnak *Geissler* ilyen mesterséges kezét. A csőalakú alkarrészlethez három kéz készült. Az egyik kéz csak arra szolgált, hogy eltüntesse a kéz hiányát; ez fából volt csinálva,

TÁRCA

A prokurista.

Irta: ifj. deveszeri Schultheisz Emil.

Kezeit a mappán nyugtatva, szeméit áhítatos hallgatón legeltetve szónokolt Grün Ignác a prokurista.

Úgy beszélt, mint egy hadvezér. Tekintete határozottan Julius Caesarhoz, magas, domboru homloka pedig Nagy Sándorhoz tette hasonlóná őt. Legalább úgy jellemezte a prokuristát *Kardos*, a kis bankfiú, aki csak nemrég hagyta el a kereskedelmi iskola zajos termeit.

— Így csinálnám én — mondta mindig beszéde végén Grün, nem kis hadvezéri önérettel. És a határról, amit dikciójával elért, a fiatalok tűzben égő szeméi tanuskodtak. Aztán régi szokásához híven sóhajtott egyet, hogy sóhaját ezzel a velőtrázó, hazafias mondással fejezhesse be:

— Csak én is odamehetnék! —

Aztán 90 kilós testével beleereszkedett a pulva karosszékebe, hogy a fontos ügyiratok revideálását folytassa.

— Csak én is odamehetnék — ez volt szokásos mondása, de azért kéjesen élvezte a civil élet szabadságát. Nyugodt maradt, mert tudta, hogy a 42 éves öreg csontokra a hazának már nem lesz szüksége.

Es egy szép verőfényes délelőtt hatalmas falragaszok díszeltek a középületek falain, hogy szigorú betűikkel figyelmeztessék a 42 éveseket is, hogy sorozásuk napja félelmetesen közeledik.

Aznap csak kilenc órákor nyitott be Grün a hivatal szobájába. A fiatalok már tudták az újsgót és odasiettek a nagy hazafihoz, hogy belső örömtüknek nyílt kifejezést adhassanak. Grün sápadt volt, hihetőleg a nagy örömtől. Ilyen újsg s milyen váratlanul jött. Rekedten beszélt.

— Csak egytől félek, — mondta, — hogy nem érem meg egészségben a sorozás napját.

De ennek az aggodalomnak ellent mondott jól táplált termete.

Es felvirradt a boldog nap. Grün ott állt a sorozóbizottság előtt. Az orvos mosolygott, amikor az erős, izmos ember ijedt arcára tekintett. De hiszen ezen ijedelem érthető volt. A vágy, hogy mielőbb katonaruhában lehessen, a félelem, hogy esetleg a bankban kell megpenészednie, borzasztó érzéssel tölthették el Grünt, melynek hatása nem maradt meg külsején sem nyomtalanul. A bizottság csakhamar megnyugtatta, mert kimondta a boldogító „alkalmas“ szót. Mire Grün egy árnyalattal még sápadtabb lett ettől a váratlanul nagy szerencsétől.

Még egy aggodalma volt Grünnek, amit nem egyszer nyilvánított a fiatalság előtt, hogy tudniillik nem fogja egészségben megérni a bevonulás napját.

De a sors mást határozott Grünről.

Mihamar csukaszürkében volt az öreg. A bankhivatalnokai kar pompás vacsorát adott tiszteletére. A fényes ünnepségen minden ételfogás után hatalmas, lendületes szónoklatokat zúditottak az ünnepeltre. Végül a bank főnöke emelkedett szólásra, hogy szívhez szóló szavakkal esetelje kollégája örökké maradandó érdemeit. A végén azon óhajának adott kifejezést, hogy vajha Grün Ignác nevét mielőbb a hadsereg aranykönyvében olvashatná. Óriási eljénrivalgások követték a főnök szavait. A vacsorázó társaság csak jó későn oszlott szét.

Grün a nagy meghatottságtól alig evett egy-két falatot. De azon ősi szokásból kiindulva, hogy „sirva vidag a magyar“ nagy könnyezés közepette borba öntötte minden titkos fájdalomát és gondolatát. De mi történt? Ettől a naptól kezdve állandó vendége lett a főnök úrnak Grün úr hites felesége és a sovány kis Grün leány. Hogy mit akartak és hogy mit végeztek, az mindenki előtt örökké rejtelmes titok maradt.

Az azonban már kézzel fogható valóság volt, hogy egy hét leteltével újra íróasztala előtt üldögélt a kiváló hadvezér, a „nélkülözhetetlen“ Grün.

Kipirult arccal ölelgette a fiatalsgót és ösztönösen sajnálkozott afelett, hogy a főnök megakadályozta őt abban, hogy mint hős a történelem nagyjai közt halhatatlan nevet szerezzen magának.

De mikor kinyílt az ajtó s a főnök benyi-

az ujjak közt izületekkel, úgyhogy azokat a másik kézzel bizonyos tartásba be lehetett állítani. A második kéz az írásra szolgált s úgy volt szerkesztve, hogy a mutatóujj és középső ujj, valamint az öreg ujj mozgatható volt. Iráskor ez a három ujj zsinórozat segítségével összekapcsolható volt a toll fogására. A harmadik kéz kártyázásra szolgált, hogy a tábornok úr ebben a foglalkozásban se szenvedjen hiányt.

Az eddig elsorolt mesterséges kezek sok tekintetben érdekesek és tanulságosak, de voltaképpen azt a célt, hogy a hiányzó kezet pótolják, távolról sem érték el, a sok rugó és ellenrugó, a sokféle futó s egymással mindig összebonyolódó zsinórozat igen komplikált és könnyen romlóvá tette szerkezetüket. Ezért figyelmet érdemel az angoloknak a praktikus törekvése már az ezernyolcszázad években. *Gavin Wilson* Edingburghban működött s mesterséges végtagjait fából és keményített bőrből készítette. A farészeknek csak az a vége volt rézzel bevonva, a melyik az izületeket alkotta, hogy így tovább tartson. A kéz- és könyökizületet gömbizületnek esinálta, az ujjak izületeit sarnimnak.

Folytatjuk.

Hogy éljenek hazájukba visszatérő rokkantjaink?

Irta Dr. T. J.

(Folytatás)

A fogak kijavításától, betömésétől részben tudatlanságból, részben okatlan fukarság miatt idegenkedik az emberek nagy része; a beteg fogat inkább kihuzatják.

Bármilyen gépből egy oszvar essék csak ki, meglapul, kibull, ezután használat közben a többi is, a gép megáll. Ez történik az emberi testben a malom szerepét betöltő őrle gépezettel, az állcsontokban megerősített fogsorral is. Ha egy fog kiesik, megrendül az egész fogsor szilárdsága. Egyik a másik után betegszik meg és inogni kezd. Hiányos fogazat nemcsak az arc alakját változtatja meg és az arcot öregíti, hanem megnehezíti a szavak tisztá kijejtését, s lehetetlenné teszi a táplálék szükséges, elengedhetetlen felaprítását. Ezt pedig az emberi

szervezet, különösen a fogsorokkal szomszédos gyomor bosszúlja meg. A kezdetben jelentkező gyomornyomást gyakran évekig tartó gyomorbélhurut követi, maga káros következményeivel.

Gyomrunk a legérzékenyebb jelzője egészségi állapotunknak. Egészséges ember nem érzi, hogy gyomra van, fáradjunk azonban a szokottnál jobban ki vagy csak a kis ujjunk legyen beteg, gyomrunk azonnal tudunkra adja létezését étvágytalanság, émelygés stb. alakjában. Régi mondás, hogy nincs semmink, ha nincs jó gyomrunk, ha nem tudunk jól emészteni.

A legtöbb betegségnél gyomrunk is megszólal, a panaszával elnyomja igazi betegségünket. Majd meggyógyul a gyomorrontás, mondja a beteg, és evvel a véleményével halad a biztos halál felé, még mielőtt az orvostudomány segítőkézébe kapaszkodhatott volna. Naponként halljuk a betegetől, amit megettem azonnal ki is szaladt belőlem; nem eszem, nem is lehet székletem; pedig a jó gyomor megemészti a követ is. Mindez azt mutatja, hogy igen kevés embernek van helyes fogalma a gyomor működéséről és munkabírásáról. Gyomor és bélrendszerünk legodaadóbb kötelességteljesítéssel jutalmazza jogainak megőrzését, de meg is torolja ezeknek legcsekélyebb megsértését. Azért röviden vázolni akarom a bevett táplálék sorsát.

A szájbajutott táplálékot a fogak felaprózzák, összetépi, megőrlik. Rágás közben e darabkákat, miközben a test hőmérsékletére felmelegednek, vagy lehűlnek, nyálunk sikamlóssá teszi, hogy a gége és levegőcsövek mögött elhelyezett nyelősövnön át a gyomorba fennakadás nélkül könnyen lecsússzanak.

A gyomorban a táplálék, állománya, minősége és hőmérsékleti foka szerint hosszabb vagy rövidebb ideig marad. Tiszta víz, könnyű, üres leves egypár perc alatt átszalad a gyomron a belekbe, szénsavas víz, sör, bor már 1—1½ óra, borjúhús 2 óra, tyukhús 3—4 óra, kacska, lud és marha-hús 4—5 óra alatt hagyja el teljesen a gyomrot; aszerint, amint a gyomor könnyebben vagy nehezebben tudja a táplálékot a bél számára előkészíteni. Rosszúl megrágott, egyszerre bevett túl sok táplálék, sok hideg víz, nagyobb mennyiségű alkohol (bor, sör) sok fűszer, nagy zsirtartalom a gyomorban való tartózkodási időt meghosszabbítja. Ez utóbbiakról épen ezért óvakodni kell, mert a gyomor az ilyen táplálékot

nem tudja jól feldolgozni. A rosszúl előkészített vagy pangó gyomortartalom pedig megsebezi a beleket. A gyomorból a táplálék már többé kevésbé híg alakban kell a belekbe jutnia. Az emésztés munkájának oroszlánrészese a belekre jut. Ezek dolgozzák fel a táplálékot úgy, hogy az innét a nyirokerebbe és ezekből a véráramba juthasson. A vékony belekből s a vastagbél kezdeti részéből a higan folyóssá lett táplálék felszívódik a nyirokerebbe. Átszűrődik a májon és megtisztulva jut a vérárammal szívbe. A szív ezután a verőereken át elosztja a táplálékot a test minden részébe a munka közben elhasznált anyag pótlására, az elpusztult sejtek újjáépítésére. A felesleget pedig a szervezet zsír és egy összetett cukorvegyület alakjában elraktározza. Minél többet raktározhat föl a szervezet, annál kövérebb lesz az illető egyén.

Minél inkább előrehalad a táplálék a vastagbélben a végbél felé, annál inkább besűrűsödik, bélsárrá formálódik. Ez a bélsár azonban csak egy kis részét tartalmazza a bevett táplálék, ennek alig egyötödét. Legnagyobb része a vastagbél váladékából, nedveiből, elpusztult sejteiből stb. képződik: *Ha nem eszünk, akkor is képződik bélsár.* Eszerint nem szabad azt hinni, hogy az éhező vagy tejen élő embernek széklete nem lehet. Az emésztés igen bonyolult vegyi folyamatok közben megy végbe, a megemészített táplálék pedig összetett mozgások útján halad a végbél felé. Legcsekélyebb figyelmetlenség mindkettőben komoly zavarokat idézhet elő. Okos elővigyázattal azonban a leelkedő betegségek csapdájából könnyen találunk kivezető utat.

A háboru előtt az emberek nagy része túl sokat evett. Az emésztő szervek megterhelése miatt ez éppannyira káros volt, mint a ki nem elégitő táplálkozás a vesztett erők nem pótlása miatt. Az előbbieket a jó mód ölte meg idő előtt, a legváltozatosabb és kínzó betegségek alakjában, az utóbbiaknak pedig az üres gyomor volt az átka. A legtöbb ember kigyó módjára egészben mohón nyeli le az ebédjét, vacsoráját, anélkül, hogy ajkának, szájtüregének természetadta védőerejét kihasználná. A szilárd ételt jól meg kell rágni; a szájujál csak így fejtheti ki előkészítő emésztő hatását. A rosszúl megrágott étel a gyomorra felette nagy munkát ró és elvonja a gyomrot az emésztésen kívül még reá-háruló azon fontos hivatásától, hogy a táplálék-

tott Grün szobájába, elnémultak a nagy hadvezér ajkai. Fejét vállai közé húzta és tovább írta rendíthetetlen szorgalommal a kötvényszámokat a — „nélkülözhetetlen” — prokurista.

Fogságom története.

Irta Kuschinka Árpád szakaszvezető.

1914 augusztus hóban vonultam be. Mentünk az oroszok ellen. Előnyomulásunk közben Orosz Lengyelországon át jöttünk. T. városból nyomultunk előre, itt már kőzeledtek az oroszok. Krasznik közelében egy gyalogezred segítségére kellett mennünk, akkor mint őrpáranosnok voltam kiküldve, hogy a fenti ezred 3. zászlóaljával összeköttetést keressék. Másnap están ránk került a sor, mi is benn voltunk a k-i átkötetben, amely egész nap tartott. Köztünk több sebesült, de kevés halott volt. Este felé nyomon követtük az oroszokat tovább. Másnap reggel megint nem akartak engedni, erős ágyútűzbe fogtak minket. Ezen át kellett törni, aztán rohamoztunk és elfogtunk vagy két század muszkát. Tovább mentünk, néhány újabb átkötet után egy sűrű erdőbe jutottunk a 4-ik zuggal. Ezt én vezettem. Rohamot indítványoztam, hogy kikerüljünk a kellemetlen erdőből, hát ez sikerült is, de magamnak az indítvány nem volt hasznos, mert itt sebesültem meg. Kaptam egy golyót a nyakamba, egyet a combomba, a harmadikat a jobb vállpercembe, ez a lapockámat alaposan össze is zúzta, mert dum-dum golyó volt. Sokáig feküdtem segítség nél-

kül, amikor pedig jött a segítség, az is orosz volt. Először elvették minden értéktárgyamat, pénzem, órámat, gyűrűmet és csak aztán jöttek a szanitéczek, hogy elvigyenek. Hordágyon vittek az orosz állások mögötti első segélyhelyre. Itt bekötöztek és székereken vittek tovább Lublinba. Itt nagyon sok sebesült volt, másnap mindjárt autón kivitték a vasúti állomásra, hogy marhakocsikon tovább szállítsanak. A vonat el is indult Kiew felé, de én csak Pinsk állomásig tartottam ki a sebesüléssel az utat. Itt leszállítottak és bevitték a kórházba, addig nem kaptunk mást csak csaját és káposztalevest. Pinskben már elkezdtek gyógyítani. Ez igazán jó kórház, oroszokkal együtt voltam egy beteg szobában, az orvosok és ápolók nagyon jók voltak hozzám, mindent kaptam, amit enni akartam. Csak egy hónapig tartott a jó dolgom, mert jött egy felsőbb parancs, hogy a foglyokat tovább kell szállítani kelet felé. A moszkvai központba szállítottak, ott elég rossz világ kezdődött, a koszt csak fekete kenyérből és káposztalevesből állt. Innen Kalugába vittek, ahol egy teljes évig voltam: 1914 októbertől 1915 októberig. Itt egy öreg laktanya volt kórháznak átalakítva. Sok volt a patkány a szobákban és szuronyos örök mindig vigyáztak ránk. A koszt rossz volt, a kenyér olyan fekete, mint a korom, délben volt káposztaleves répával vagy hállal meg két kanál hajdinakásával; este megint káposztaleves. Az esti csajába járt 3 darab cukor is, amiből 1-2 darab mindig eltűnt, mire megkaptuk. Kétszer hetenként, osztótörtéskön és

vasárnap volt marhahús is, néha ugyan bűdös volt, de azért megettük. Egy szép napon megint parancs jött, hogy tovább kell menni, mert a civilek fel akarták robbantani a kórházunkat. 1915 októb. 25-én indultunk útnak Szamarába. Öt napig tartott az utazás az Uralhegységen át. Ott már magyar orvos is volt. Mindjárt jobban ment a gyógyításom, mihelyt P a j o r dr. főorvos vette át a kezelésemet, a ki egy második műtétet is végeztet rajtam. Kivette a vállpercem egy részét és vállam egyéb apró csontjait. Ezután a sebam rohamosan gyógyult. Szamarában nagyon sok hó volt és többször voltak 30—35%-os hidegek is. A hóval még gyógyítottak is. Dr. F i s c h e r zágrábi orvos is ott volt. Ő indított útnak minket hazafelé, mint kicsereált hadifoglyokat. 1916 január 28-án Moszkvába, onnan Kurski-ba, majd megint vissza Moszkvába és azután Pétervárra vittek. Itt jóformán egy éhesötörnyben voltunk 2 hétig. Enni csak keveset kaptunk, reggeltől estig nem volt szabad nekünk az ágyra ülni vagy feküdni, dohányozni se volt szabad a magyaroknak és germánoknak, csak a cseheknek meg a többi szlávoknak. Hála Istennek innen is kiszabadultunk. Finnországba keresztül beszófolt vasuti ablakok mellett, fegyveres örök kísérték minket Svédországba. Az első svéd állomáson: Haparandában már jó dolgom volt. A bizottságok és a közönség itt is meg az út többi részén nagyon szivesen fogadtak, úgy hogy innen már csupa öröm volt az út Németországon át egész a rokkantügyi hivatal pozsonyi intézetéig.

kal bejutott alattomos ellenségeinket, a bacillusokat megsemmisítse.

A túlmeleg étel a gyomor nyálkahártyáját megégeti, a túlhideg pedig az emésztést késlelteti. Mindkét eset számtalan megbetegedésre adhat alkalmat. Általában 50 Celsius foknál magasabb, s 10 C°-nál alacsonyabb hőmérsékű táplálékot ne vegyünk magunkhoz. E tekintetben irányadóul szolgálhat ajkunk. A rendszeres étkezési időt lehetőleg be kell tartani. A gyomor- és bélnedvek ekkor választódnak ki legmegfelelőbb mennyiségben.

Azt alig kell kiemelni, hogy az ép, jó karban tartott edények használata, tisztántartása, a nyersen élvezett ételek (gyümölcsök stb.) előzetes lemosása, az elkészítendőknél pedig kiütése, felfőzése mérgezés, fertőzés, s egyéb megbetegedés veszélyének kiküldése céljából az egészséges táplálkozás főfeltételei. A táplálékunk legyen kevert; hús, zsír és növényi táplálék vegyessen.

A főzelékféléknek, különösen a spenót, sárgarépa, sóska s rokon fajtáknak, nagyobb vastartalmuk miatt a kivérzett, sok genyedés után vérszegényé váló rokkantak táplálkozásában első helyen kell állniok még azért is, mert meg nem emészthető alkotórészeik a bélsár tömegét növelik és a bél kiürülését hathatósan elősegítik.

(Folytatjuk.)

A pozsonyi intézet rokkantafelügyeletének célja, hogy azon rokkantakat, akik intézetünkben új mesterséget tanultak, műhelyberendezéssel és szerszámokkal lássuk el, és a szorgalmas tanulókat időnként kisebb jutalmakkal buzdítsuk. Sziveskedjék az erre a nemes célra szánt gdonányokat a pozsonyi intézet igazgatóságához címezni.

Hírek a magy. kir. Rokkantügyi Hivatal budapesti Révész-utcai Intézetéből.

Közi M á m o s M á n d o r.

Ötszáz idegműtét. A budapesti Révész-utcai sebész és idegostályának közös ünnepe volt december hóban. Szomorú valóság és mégis örömmel járó ünnepnap volt az ötszázadik idegműtét napja.

A háborús sérülések súlyosabb fajtáinak egyike a végtagok idegeinek sérülése. Az idegek, e vékony fehér huzalok, képesítik mozgásra az izomzatot, általuk érzünk meleget vagy hideget és velük tapintunk. Sérülésük a megfelelő mozgások megszüntével és érzéstelenséggel jár. Hogy mit jelent a végtagok hűdése, érzéstelensége a munkás ember számára, fölösleges részletezni. Ezért mondtuk, hogy szomorú valóság az 500-as szám.

Nem könnyű feladat az orvos számára az ily sérülések gyógyítása. Az ideg orvos hosszas, pontos vizsgálat után állapítja meg villamos és egyéb vizsgálatokkal, hogy mely ideg, vagy idegek sérültek, hogy milyen fokban (súlyosan), hogy műtét szükséges-e stb.? Ha műtéttel javulás várható, kerül a sebész kezébe a sérült.

Az idegműtét a legnehezebb sebészeti feladatok egyike. Fáradtságos és nagy türelmet, sokszor hosszú időt igénylő munka, mely azonban — úgy mint a műtétet

megelőző vizsgálat — a betegre csak örvendetes haszonnal, semmiféle károsodással nem jár. Az ötszáz operált idegsérült rokkantunk között alig egy-néhány van olyan, akin eddig a javulás jeleit nem láthatnók. Rendszerint csak rövid idő előtt operált betegek ezek. A további észlelés, hosszabb-rövidebb ideig tartó várakozás, mondhatni minden esetben meghozza a nagy és nemes orvosi munka gyümölcsét: a béna izmok működni kezdenek, a kéz, a láb mozgásai újból visszatérnek, meleget, hideget újból érez a sérült katonák, tapintó érzése is helyreáll. A használhatatlan végtag ismét munkaképesé lesz.

Ez a tény avatta örömnéppé az ötszázadik idegműtét napját.

Ezen gyönyörű eredményeknek tudható be az a változás, mely rokkantjainkon észlelhető, hogy t. i. míg azelőtt félve közeledtek a műtőasztalhoz, ma nemcsak, hogy szívesen és hálával vetik alá magukat a szükséges sebészeti beavatkozásnak, hanem igen gyakran maguk sürgetik a műtétet.

Gróf Klebelsberg Kunó államtitkár ezuttal is megtisztelte magas látogatásával az intézetet s nagy örömmel hallgatta dr. Bókay Árpád igazgató és az egybegyűlt orvosi kar társágában dr. Verébely Tibor főorvos és dr. Ranschburg tanár egybekötött fejtegetéseit az idegműtétek kitűnő eredményeiről.

Gyógyult és javuló esetek bemutatásával dr. Horváth Mihály tanár a cholinoldat befejezése által elért jó eredményekről számolt be.

Az államtitkár legnagyobb megelégedését és örömet fejezte ki Bókay és Verébelyi professzor, igazgatóknak, az előadó tanároknak és az orvosi karnak, kiknek ez elismerés mellett a legszébb jutalmuk az, hogy rokkantjaink örvendetes javulnak, gyógyulnak.

Vadöri tanfolyam rokkantak részére. Bián (Pestmegye) február hó 1-én megnyílik a vadöri tanfolyam. Jelentkezni lehet az intézetek igazgatóságánál.

Kitüntetések. A budapesti Révész-utcai intézet rokkantjai közül az ellenség előtt való vitéz magatartásukért az utóbbi időben a következők részesültek legmagasabb kitüntésekben:

Ros u J ó z s e f 43. gyalogezredbeli közember. Kis ezüst érem.

S o m o g y i L a j o s 69. gyalogezredbeli közember. Kis ezüst érem.

Lapunk célja a rokkantak szociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása.

Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátai és munkatársai.

Az előfizetési díj egy évre 5 korona.

Hírek a magy. kir. rokkantügyi hivatal pozsonyi Intézetéből.

Csere-rokkantak. A pozsonyi intézetben jelenleg 18 rokkant van, akik mint kicsérült rokkant hadifoglyok orosz és szerb fogságból kerültek az intézetbe. Ezen rokkantak sebesülésének és fogságba jutásának történetét, továbbá a fogságban töltött életük főbb mozzanatait, az idegen országokról való véleményüket saját leírásaik alapján közölni fogjuk. Mai számunkban K u c h i n k a Á r p á d szakaszvezető mondja el sebesülésének és fogságának történetét. Az intézetünkben jelenleg ápolott csere-rokkantak névsora a következő:

F u j á c z P á l, G á l J á n o s, H o l l ó c s i S á n d o r, H o r v á t h E r n ő, H o r v á t h V e n d e l, I v i c z a F e r e n c, K e m é n y J ó z s e f, K e r l i n g K á r o l y, K u b i k J ó z s e f, K u c h i n k a Á r p á d szakaszvezető, L a n c s a r i c s J ó z s e f szakaszvezető, M a n k K á r o l y tizedes, M ü l l n e r G o t t l i e b, P a s c h k e s z Z s i g m o n d, T a k á c s J á n o s, T e c h l a r i k I s t v á n, T o r n y a i G y u l a és V á g ó B é l a.

A pozsonyi intézet műhelyeiben megnyílt az új kefekötőtanfolyam. Akik ezt a mesterséget akarják megtanulni, jelentkezzenek az iparoktatási igazgatónál.

Utókezelési Zander-tanfolyam a pozsonyi intézetben. A pozsonyi honvéd körzeti parancsnokság felszólítására intézetünk múlt év november és december havában az e célból kirendelt orvsnövendékek és legénység részére elméleti és gyakorlati utókezelő tanfolyamot tartott. Az oktatás naponta, körülbelül négy héten át folyt. A résztvevők dr. Fischer ezredorvos vezetése, valamint Dr. Toppler és Dr. Farkas főorvosok elméleti és gyakorlati oktatása mellett elsajátították a szükséges bonctani, élettani és kórtani alapfogalmakat és alapszabványokat, gyakorlatilag magukat az orthopádiai utókezelés minden ágában. A résztvevők, akik negyvenen voltak, kitüntettek odaadó buzgalommal, tanulási vágyukkal és szorgalmukkal, úgy, hogy a kursus eredménye nagyon kielégítő. Az itt kitanult emberek a pozsonyi kerület lábadozó osztagaiban fogják az utókezelést végezni. A pozsonyi honvédkerületi parancsnokság a tanfolyam befejeztével a fenti orvosoknak az 1917. január hó 10-iki honvédkerületi parancsban elismerését fejezte ki.

Martiny Lenke halálos balesete. Sajnálatos kell közölnünk a szomorú hírt, hogy Martiny Lenkét, Martiny Hugó gyalogsági tábornok, grázi katonai parancsnok leányát egy skikirándulása alkalmával Unterlauban, Salzburg mellett egy lavina eltemette. A fiatal úrleány azonnal meghalt. Martiny Lenke szerencsétlensége Pozsonyban is, ahol ezelőtt édesatyjával együtt sokáig tartózkodott, mély és őszinte részvétet keltett, amelyhez szomorú szívvel csatlakozik a m. kir. rokkantügyi hivatal pozsonyi intézete, melynél az elhunyt úrleány egy esztendőn át mint önkéntes ápolónő kiváló odaadással és buzgalommal működött.

Adomák.

(A pozsonyi intézetből.)

A pozsonyi intézet rokkant borbélyja.

Van az intézetben egy rokkant, ki a borbélymesterséget alaposan kitanulta saját szorgalma által, de csak gyakorlatilag, nem hivatalosan. A neve R. István, civilbeli foglalkozása kovács. A nyár folyamán már annyira képzett volt új mesterségében, hogy a rokkant kollégiát borotválta.

Igy a többek között a 6. szobában borotvált, midőn a főorvos úr vizitre jött be a szobába. R. barátunk, hogy produkálja magát, ügyeskedni akart, s miközben a pasas ajkát borotválta, a borotva kissé megeszszott (ami elő szokott fordulni), s a pasas orrába jó félig beleszaladt. A váratlan esemény barátunkból egy jajsztót csalt ki. A főorvos úr érdeklődni kezdett R. barátunktól, hogy mi az? Megnyugtatóan R. csak annyit mondott, hogy semmi, csekélység, csak a borotva szaladt meg. A főorvos úr hamar állást a helyzetet és a fiút magával vitte a kötöző-szobába, ahol az orrát bekötötte.

Igy menekült meg a szegény rokkant orra az ügyes borbély és éles borotva elől.

Jó barát.

Szerkesztői üzenetek

A kinek valami baja vagy valami panasza van, ami nem intézeti és szolgálati dolgokra vonatkozik, jelentse ezt be a szerkesztőségnek. A szerkesztőség hivatalos órát tart minden hétköznap, szombat kivételével, d. e. 11–12 óráig. A szerkesztőség a bejelentett ügyes bajos dolognak utána fog járni és a „Szerkesztői üzenetek” rovatában lehetőleg már a lap legközelebbi számában írásbelileg fog felvilágosítást adni. Epúgy felelni fogunk írásbelileg beadott kérdézőkódésekre is.

A kinek tollforgató rokkantjaink közül érdekes élményei, saját harctéri történetei stb. vannak, nyujtsák be azokat írásban a szerkesztőségnek!

A KI rokkantjaink és pedig különösen amputáltjaink közül harctéri tetteik, sebesülésük története alapján magát kitüntetésre érdemesnek tartja, jelentkezék intézete katonai parancsnokságánál, hogy ott a szükséges jegyzőkönyvi adatokat felvegyék.

A KI pozsonyi rokkantjaink közül olvasni akar, annak rendelkezésére áll az intézet kölcsönkönyvtára. Az igazoló jegyek alap-

ján mindenki kikölcsönözhet magának egy könyvet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában.

A KI előfizetőink közül lakást változtat, vagy hadba vonúl, sziveskedjék új lakása címét vagy a tábori postaszámát kiadóhivatalunkkal közölni, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Pál Gyula főreálisk. tanár urat, vagy ismerőseit kérjük, hogy a tábori postaszámát velünk közölni sziveskedjék.

Lombár Ilona tanítónőnek Budapest. A történetek nagyon kedvesek, jövő számunkban hozzuk őket Kérünk többet.

Teljesen vagyontalan és keresetképtelen pozsonyi és pozsonymegyei illetőségű rokkantak, akik a katonaság kötelékéből már végleg elbocsáttattak, nyugdíjukon kívül még segélyre számíthatnak a „Városi és Vármegyei Rokkant-alap”-ból. Jelentkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában.

MUNKAKÖZVETÍTÉS

Rokkantak :

- akik régi munkaadójukhoz akarnak visszakerülni,
- akik állásba akarnak lépni,
- akik bárhová elszegődni, helyet keresni akarnak
- akik nem járnak oktatásra és kezelés után dolgozni akarnak,

forduljanak az intézetek munkaközvetítőjéhez.

Munkaadók :

- akik régi alkalmazottaikat akarják visszakapni,
- akik rokkantak részére állandó megélhetéssel járó állást akarnak felajánlani,
- akik munkaalalmat hirdetni akarnak,
- akik rövidebb vagy hosszabb időre rokkant munkásokat akarnak kapni,

forduljanak szóbanv.írásban az intézetek munkaközvetítőjéhez.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági felügyelő állások.

Kuffler B., nagybérlő Kisperkátá (Fehérmegye), u. p. Nagyperkátá, 4 gazda, illetve munkafelügyelő; gazdasági gyakorlattal, kap lakást és konvenciót, lehetőleg családostan legyen.

Gróf Pálffy József, Szomolány (Pozsonymegye), egy magtáros raktári kezelő; egy intelligensebb egyént, ki felügyeletre és magtárak vezetésére alkalmas. Fizetés megegyezés szerint.

Hofmann Ede, Nagynémetegyháza (Fehérmegye), u. p. Buda-Bicske, egy béres gazda, irni, olvasni tudjon; évi fizetés 300 korona, 10 hektoliter búza, 10 hektoliter rozs, 6 hektoliter árpa, napi 2 liter tej, 6 m² méter fa, 15 5 q. szén, 2 hold tengeri föld felszántva

300 8l krumpli föld és 1500 □-8l kerti föld és sertéstartás.

Gróf Nyáry Károly, földbirtokos, Zsitvaújfalú (Bármegye), egy kastély- és udvarfelügyelőt, nős legyen, fizetés megegyezés szerint, kap lakást, fűtést.

Belch Vilmos, Kiskassa (Baranyamegye), Ivánbattyánpuszta, egy botosispánt, szükséges földművelőiskola végzése; kap 2 szoba és melléképületekből álló lakást, tűzfát, konvenciót, jószággyarantást, földhasználat, fizetés megegyezés szerint.

Kovács Lajos, Naszváj (Borsodmegye), 1 béresgazdát 6 tehén gondozására és cselédek felügyeletére, ha nőtlén, kap teljes ellátást, ha családostan, lakást és konvenciót.

Kovács Lajos, Naszváj (Borsodmegye), egy béresgazdát, ha nőtlén, kap teljes ellátást, ha családostan, lakást és konvenciót.

Lisznyai Sebő, Elemérmajor (Veszprémmegye), u. p. Noszlop, egy munkafelügyelőt, némi munka is kívántatik, fizetés 20–30 korona havonta, teljes ellátás és lakás.

Fritzsche Artur, Tiszassoma (Bereg megye), (Hedzepszta), egy intelligensebb, feltétlenül józan-életű felügyelő gazdát. 260 korona évi fizetés, 16 hektoliter búza, 2 hektoliter árpa, 3 8l tűzifa, 2 hold föld, jó lakás konyhakerttel, 2 szarvasmarha és egy kocatartás.

Irodai alkalmazások.

Kiskunmajsa: Községi elöljáróság, egy napidíjast, jegyzői irodába, napi 3 korona díj és számíthat háborús segélyre.

Kiskunmajsa: Községi elöljáróság, egy segédjegyzőt, a községtől kap 1000 korona évi fizetés, 200 korona lakbér, 350 korona háborús segély, 400 korona állami segély.

Földeák község (Csanádmegye), egy segédjegyzőt, jegyzői oklevéllel, 1400 korona évi fizetés, 300 korona drágasági pótlék s 100–100 korona 5-öd éves korpótlék, lehetőleg nőtlén legyen.

Ozetca Emil, Réten (Nagyküküllőmegye), egy körjegyzői irnokot, helyes gyors magyar írással, lehetőleg nőtlén. Havi 60 korona és mellékjövedelem, szabad lakás mellett.

Váncsalfalvai körjegyzőség, napidíjas, jó gyorsírású és számoló, középisk. érettségivel, évi 1400 K, különben 2–5 K napidíj.

Flax Armin, Trencsénkutas (Trencsénmegye), irodatiszt.

Kertészi állások.

Batizfalvi Szanatorium Igazg., Budapest, kertész, központi fűtéshez is értsen, teljes ellátás havi 50 K.
Dr. Lerkovits Imre, Budapest, kertész, Krasznahidvégi m. k. kincstári birtokkezelőség Krasznahidvég (Szilágy-m.), kertész, munkafelügyelő, jó konvenció.
Kenessey Miklós, Szentmártonkátá (Pestm.), tanult kertész, havi 60 K, lakás, fűtés és mellékkereset.
Poós Rezső, Pethidegkut (Pestm.), okl. kertész, napi 2-3 K, lakás, mellékes.
Szentkúthy Géza, Budapest, kertész, télen 72 K, lakás, fűtés, nyáron 32 K, teljes ellátás.
Kurovsky Gyuláné, Budapest, konyhakertész.
Gróf Nyáry Károly, Zsitvaújfalu (Bármegye), egy kertész, fizetés megegyezés szerint, kap lakást, fűtést.
Gróf Bánffy Kázmérné Fugod (A. Fehérmegye), egy kertész, képzettséggel, kap lakást, fűtést, zöldségkertet 100 öl, 1 hold tengeri vetést, évi 288 korona, 24 véka búza, 24 véka tengeri, 12 kg. sajt, 12 kg. só, 24 liter paszuly, 1 malac, az eladott rózsából 20%.

Műszerész állások.

Telefongyár R.-T., Budapest, műszerész.
Felsenfeld Ignác, Budapest, műszerész vagy szerszámlakatos.
Telefongyár R.-T., Budapest, műszerész, lakatos.
Szász Oszkár, Budapest, vasgyáros, 3 szerszámkészítő lakatos, heti 60-90 korona fizetés mellett.
Fábián és Kálmán, Budapest, szerzőbeállító lakatos, sajtolóprekekhez, fizetés megegyezés szerint.
Fábián és Kálmán, Budapest, automatagépen jártas gyári munkást vagy lakatos, fizetés megegyezés szerint.
Kállai Lajos, Budapest, motor és gépgyár, 1-2 szerszámlakatos, fizetés munkaképessége szerint.

Vincellér.

Gróf Nyáry Károly, földbirtokos, egy vincellér, fizetés megegyezés szerint, kap lakást és fűtést.
Steiner Mihály, Inárcs (Pestm.), vincellér, évi 1600 K, lakás, fűtés, 1200 -föld.
Verebélyi Jakab, Pásztó (Hevesm.), vincellér, havi 70 K.

Asztalos állások.

Lazarus-féle hajógyár, Fiume. Mintaasztalos.
Damjanovics László, Budapest IX. Ráday-utca, műbutorasztalos.
Engelstein Dávid és fia, Felsővízó (Máramarosm.) Fő-utca. Két kézi asztalos, kik tudnak fényezni.
Fiselder és Társa, Budapest, képeret és légyár, egy asztalos vagy aranyozó, napi vagy heti bére a munkájától függ.
Heisler József, Budapest faárú és bútorgyár egy asztalossegédet, 4-6 korona napibér vagy megfelelő órabér.

Éjjeli erdő, mező- és határőr.

Kürtösi erdőipar r.-t., Nagykürtös (Nográdmegye), kerülő, ki az erdőre mint a határra felügyel. 140 K évi bér és jó konvenció.
Óbecse nagyközség, Óbecse (Bácm.), park (liget) ör, évi 600 K, drágasági pótlék 120 K.
Perczel Béla, Majsamiklósvár (Tolnámegye), csösz.
Schamvitz Dezső, Felsődombovány (Zalamegye), csösz, nős, szokásos konvenció.
Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajozási R.-T. Komárom, éjjeli ör, 2 korona 60 fillér napibér, kezdő fizetés, amennyiben nőtlen, természetbeni lakás is.
Magyar Textil-Festőgyár R.-T., Budapest, éjjeli ör, fizetés megegyezés szerint.
Gróf Teleki Tibor, Gyömrő (Pestm.), erdő- és vadőr, ha család, kap lakást és konvenciót, ha nőtlen, kap egy szobát, kosztot és készpénzfizetést használhatósága szerint.
Vágközség Előjárósága Vág (Sopronmegye), községi határőr, évi 360 K.
Nagybecskerek m. kir. dohányberváltó, Nagybecskerek (Torontálmegye), ör, kincstári javak feletti örökösés fél nap, fél éjjel, napi 3 korona.
Gróf Pálffy József, Szomolány (Pozsonymegye), 1 pagonyerdész, jó konvenció.
Gróf Mikes Zsigmond, Bodola (Háromszékmegye), 2 erdőőr, munkavezető, évi 360 korona, konvenció.
Fritszila Arthur, Tiszacsoma (Bereg-megye) 1 kerülő, évi 140 korona, konvenció.
Gróf Pálffy József, Szomolány (Pozsonymegye), két mezei ör.

Házmesteri állások.

Elek Emil, Budapest, 1 házmester, havi 50-60 korona és lakás.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Karácsony Kálmán főszolgabíró, Keszthely, tisztai szolga, ideiglenesnek: koszt, lakás, 15-20 K havi, véglegesnek: koszt, lakás, ruházat és 450 K évi.
Engel A. Hungária Zászlógyár, Budapest. Címfestőműhelyben festéket törni, rendet tartani, iroda szolga. Hetenként 20-24 korona.
Első Treneseni Borovicska-gyár, Trenesén, Frigyes főherceg-u. 405. Irodaszolga, 2 középsikolát végzett, havi fizetés 120 K.
Besenyői körjegyzőség (Besenyő, Naszodm.) Irodatarítás és postahordás 4 kilométer távolságra, irni tudás és német nyelv tudása.
Telefongyár R.-T., Budapest VI Hungára-körút 163. Raktári szolga. Fizetés rokkantságának megfelelő.
Elek Emil, Budapest, takarító feleségestől, esetl. nagyobb gyermekkel.

Gépészi és hasonló állások.

Rosenstein Dávid, Nagydobrony (Bereg-megye), 1 szivógázmotorkezelő, géplakatos előnyben, jó konvenció.

Landler Antal, Abda (Györmegye), 1 gépész, szokásos konvenció.
Rosenstein Dávid, Nagydobrony (Bereg-megye), 1 gépész ki a cséplőgépjavításban, esztorgályozásban jártas

Különfélék.

Nagybossányi Börgyár R.-T., Nagybossány (Nyitram.), raktári állások.
Telefongyár R.-T., Budapest, ruhatári felügyelő.
Kállai Adolf, Budapest, ablakvevő.
Hasenföld Jakab, Kaposvár (Somogy-megye), pinckeszélő, havi 80-200 K.
Hasenföld Jakab, Kaposvár, téglamester.
Vidor Armin, Budapest, könyvkötő, heti 6 korona, később több.
Neuschlosz féle nasiezi tanningyár. Szatmárnémeti, talpa- és tűzfamunkások.
Melchner Testvérek, Szatmárnémeti vasesztorgályosok.
Jasztrabichy Kálmán, Érottomány (Biharm.), kerékgyártó, jó konvenció.
M. kir. földművesiskola, Csák (Temes-megye), boguár, évi bér 200 K, lakás konvenció.
Körömdi Pálné, Tapolca (Zalam.), önálló cipészsegéd.
Itj Leitersdorfer Lipót, Budapest, raktári munkás, heti 30 korona.
Geguldiger Hugó, Budapest, rugyautagyár vésnök.
Gróf testvérek, Budapest, gyári munkás, üvegre vignetta ragasztásra, ügyes mesterember villanyszereléshez értő.

Általános magnésit r.-t., Budapest, 8 bányamunkás, órabér 26-32 fillér.
Szabó Imre, Budapest, irógépjavító munkára tanítással havi 45 korona.
Sziij Bálint, Nagyigmánd községi tehénpásztor, évi fizetés 2000 korona és lakás, illetménye terhére, nyáron 3 gyermekbojtár tartásáért neki fizetve.

Belch Vilmos, Kiskassa (Baranyamegye), 2 kanász ki már ezelőtt is az volt. - Lakás 1 szoba, közös konyha, család, konvenció jószágtartás, föld és pénzbeli fizetés, tűzifa.

Belch Vilmos, Kiskassa (Baranyamegye), 2 tehenész. - Szoba, közös konyha, padlás és kamarából álló lakás, konvenció, jószágtartás, földhasználat, tűzifa, készpénz. - Család.

Rosenstein Dávid, Nagydobrony (Bereg-megye), 2 molnár, 2 molnársegéd. - Lakás, konvenció és megfelelő fizetés, a segédek legyenek nőtlenek, a molnárok családok.

Gratz Mihály, Budapest, gyári napszamos mázolásra. Rendes napszám 3-4 korona.

Heisler József, Budapest, mázó. 4-6 korona napibér vagy ennek megfelelő órabér.

Polgár Sándor, Budapest, kötszerész. Fizetés megállapodás szerint.

Fábián és Kálmán, Budapest. Préselő excenterpresekhez. Fizetés megegyezés szerint.

Schöberl Róbert, Budapest. 1 kárpitossegéd. Heti bér 35-40 korona.

Rosenstein Dávid, Nagydobrony (Bereg-megye), 1 kovács. Lakás, konvenció, megfelelő készpénz. Család.

Faragó József, Dörnypatlan (Tolnámegye), gazdasági boguármester. Rendes konvenció. Család.

Fischer és Társa, Budapest, gépmunkás. Napi vagy heti bére munkájától függ.

Heisler József, Budapest, gépmunkás, 4-6 korona napi bér vagy ennek megfelelő órabér.

Poll S. és Fia, Budapest, napszamos és gépmunkás. Napi 3 korona 60 fillér - 4 korona.

Epstein Vilmos Fiai, Budapest. Napszamos esetleg gőzfűrészhöz tűzifát fűrészelni és baltázni. Fizetés megegyezés szerint.

Neuschlosz, taningyár, Szatmár. Több talpfafaragó.

Fábián és Kálmán, Budapest, vasesztorgályos, Fizetés megegyezés szerint.

Kállai Lajos, Budapest, 2-3 esztorgályos. Fizetés munkaképesség szerint.

Kocsisok.

Verebélyi Jakab, Pásztó (Hevesm.) kocsis, 8)-100 K havi bér.

Simonits Andor, Budapest, 1 igazkocsis, jó konvenció, lehetőleg tót ember.

Lenndler Antal, Abda (Györmegye), 1 kocsis ki már futó lovakat is hajtott, jó konvenció.

Belch Vilmos, Kiskassa (Baranyamegye), tisztai kocsis, konvenció.

Fráter Béla, Marosvéd (Marostordamegye), parádés kocsis, évi 26 korona és jó konvenció.

Kovács Lajos, Noszvaj (Borsód-megye), 1 gazdasági kocsis, jó konvenció.

Dr. Lévy Dezső, Dunaföldvár, 1 kocsis 1 ló mellé és egyéb házi teendők, havi 25-40 korona, teljes ellátás.

Csöreg Károly, Karczag, belső kocsis 2 ló és 2 tehén mellé, nyári 6 hónapra 30 korona, téli 6 hónapra 20 korona havi bér és koszt.

Fontos közlemények.

Györfly Gyuláné, nagytőzsde vezetőre alkalmas intelligens rokkantat keres, fizetés havi 160 K és percent.

Török József, Budapest, házi szolgát keres gyógyszerárba, egy láb hiány, 24 K heti bérrel, nős vagy nőtlen.

Holécy P. és Fiai, Liptószentmiklós, szűcsárúgyáros, 20-25 szűcsmunkásnak, kik már azelőtt is ezen szakmában dolgoztak, állandó alkalmazást biztosít, akkordmunka mellett, 100-120 korona kereset hetenként.

A sárszentmihályi (Fejérmegye) körjegyzőségnek azonnali alkalmazást nyerhet intelligens írnok. Szak-képzettséggel bírók előnyben részesülnek. Javadalmazás havi 180 K és lakás; élelmezést mérsékelt díjazásért a körjegyző ad. Ajánlatok a körjegyzőséghez intézendők.

Sümege (Zalamegye) útbiztosít keresnek, pályázók forduljanak azonnali a munkaközvetítőhöz.

A fent hirtetett munkaközvetítésre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 ig.